

POČASNA KONZULICA REPUBLIKE TURSKE U DUBROVNIKU, VESNA MIOVIĆ

Dubrovnik je pravi kuriozitet u povijesti Osmanskog Carstva

Imam kolega i prijatelja u Turskoj, dopisivali smo se proteklih dana. Duboko su odahnuli što udar nije uspio

Očekivala sam više posla koji je u vezi s turskim turistima u Dubrovniku, međutim obveze su dosad bile uglavnom protokolarnog tipa, zanimljive su i ugodne

Zapitajmo se što bi to ustvari bila 'dubrovačka turkofiliija' i kakvu bi nam to štetu mogla nanijeti. Turski turisti vrlo rado dolaze u naš grad. Turski državljani drže nekoliko dubrovačkih hotela. Turkish Airlines je uspostavio redovnu liniju Istanbul-Dubrovnik koja će tijekom cijele godine s Dubrovnikom povezivati ne samo Tursku, nego i zemlje Dalekog Istoka

VESNA MIOVIĆ, DUBROVAČKA POVJESNICARKA i priznata turkologinja, a od veljače prošle godine i počasna generalna konzulica Republike Turske u Dubrovniku, ovih dana budno prati

Razgovarala
B. Đurasović
Foto **Zvonimir Pandža**

zbivanja u Turskoj. U noći kada je bio objavljen vojni udar u državi na čijem je čelu predsjednik Erdoğan priznala je kako je do sitnih noćnih sati ostajala budna prateći izvještaje svjetskih

TV kuća. U kontaktu je i sa svojim prijateljima te kolegama, a u razgovoru za DuList popričali smo o tursko-dubrovačkim ali i hrvatskim odnosima te i turistima koji su u Dubrovniku svake godine sve brojniji.

Kako komentirate događanja u Republici Turskoj, od vojnog udara do uvođenja izvanrednog stanja?

U Turskoj je prije desetak dana došlo do neuspjelog pokušaja vojnog udara u kojemu je poginulo više od 200, a ranjeno više od 2000 stanovnika te države. Riječ je bila o nelegalnom pokušaju svrgavanja legalno i

demokratskim putem izabranih vlasti, to jest o ozbiljnoj i višedimenzionalnoj prijetnji opstanku države i naroda. Naime, iza neuspjelog pokušaja vojnog udara stoji teroristička organizacija Fethullaha Gülena (FETÖ), imama nastanjenoga u SAD-u, čija se mreža proširila ne samo jednim dijelom turske vojske, već i kroz više državnih i privatnih institucija, među kojima su i kulturne i obrazovne institucije. Bitnu ulogu u pružanju otpora udaru imao je sam narod. U osudi udara i u naporima da kriza bude što prije i što bolje prevladana, oporbene stranke su se ujedinile s vladajućom strankom predsjednika Erdoğana. U skladu s prirodom prijetnji, uvedeno je izvanredno stanje u trajanju od tri mjeseca.

U javnosti je dosta kritičkih tonova o tim izvanrednim mjerama?

Nije fer nagadati i srljati sa zaključcima. Situacija je još uvijek vrlo svježa.

Imate li prijatelja u Turskoj i jeste li s njima bili u kontaktu?

Imam kolega i prijatelja u Turskoj s kojim sam se dopisivala proteklih dana. Duboko su odahnuli što udar nije uspio. Danas mi s istanbulskih ulica kolega piše da se uvođenje izvanrednog stanja ne odražava na svakodnevni život, a ta se informacija mogla čuti i na vijestima.

Smatrate li da bi se zbog ovakvog stanja mogao smanjiti broj dolazaka turskih turista u Dubrovnik?

Broj se neće smanjiti, turski će turisti dolaziti u Dubrovnik kao i ranije.

Nedavno je u članku pod naslovom 'Dubrovačka turkofilijska' jedan od naših čitatelja prozvao gradonačelnika Vlahušića za pretjeranu vezanost Dubrovnika s Turskom. Smatrate li da nam ta vezanost doista može nanijeti štetu?

Blago rečeno, iznenadio me naslov 'Dubrovačka turkofilijska'. Iznenadio me i tekst u kojemu se autor pita zašto se gradonačelnik Vlahušić 'vezuje za takvu Tursku'. Molim vas, zapitajmo se što bi to ustvari bila 'dubrovačka turkofilijska' i kakvu bi nam to štetu mogla nanijeti. Turski turisti vrlo rado dolaze u naš grad. Turski državljani drže nekoliko dubrovačkih hotela. Turkish Airlines je uspostavio redovnu liniju Istanbul-Dubrovnik koja će tijekom cijele godine s Dubrovnikom povezivati ne samo Tursku, nego i zemlje Dalekog Istoka. Dubrovnik je odnedavno grad prijatelj Beyoğlusa, slavne povijesne istanbulske četvrti (Pera), u kojoj su u prošlosti živjeli dubrovački trgovci i diplomati. U toj je četvrti bio

i konzulat Dubrovačke Republike, a na vrhu ulice u kojoj se nalazio danas stoji spomen-ploča koja o tome govori. Gospodin Demirdžan, gradonačelnik Beyoğlusa, bio je nedavno, prigodom otvaranja Dubrovačkih ljetnih igara, gost grada Dubrovnika. Tada se razgovaralo i o jačanju suradnje gradova prijatelja, posebno na polju kulture i turizma. Na koncu, Dubrovački muzeji i Hrvatski restauratorski zavod u suradnji s Muzejom Mimara i Institutom Yunus Emre, otvorili su 15. srpnja u muzeju Rupe izložbu 'Iznik – osmanska keramika iz dubine Jadrana'. Izložena je prekrasna iznička keramika koja je pronađena na mletačkom brodu potonulom u vodama Mljeta tijekom druge polovine 16. stoljeća. Ta izložba dodatno svjedoči o raznolikim povijesnim vezama Dubrovčana i Osmanlija. Eto, to bi bila šteta 'dubrovačke turkofilije'. Svaki komentar suvišan...

Ono što u članku privlači pažnju je i činjenica da je uvredljivo pitanje 'vezivanja za takvu Tursku' postavljeno nepuna dva dana nakon što su turski narod i država duboko potreseni. Ono je, dakle, postavljeno u trenutku kad je zapravo trebalo izraziti sućut i podršku. Čini se također da je takva situacija, to jest cijela jedna potresena zemlja s cijelim potresenim narodom, ovdje upotrijebljena za obračun s dubrovačkim gradonačelnikom Vlahušićem, a pomalo i s 'proturskom politikom' bivšeg gradonačelnika Bogdanovića.

Ovih dana je raskinut predugovor o koncesiji za izgradnju putničkog terminala u gruškoj luci s Francusko-turskim konzorcijem Dubrovnik International Cruise Port Investments. Hoće li raskid naštetiti hrvatsko-turskim gospodarskim odnosima?

Raskid ugovora neće naštetiti hrvatsko-turskim gospodarskim odnosima. Nisam stručnjak za gospodarstvo ali mi se ipak čini da ovakav tip obrata ne predstavlja izuzetak u poslovnom svijetu.

S obzirom na ovu situaciju, u javnosti se mogu čuti kritike kako je hrvatska predsjednica Grabar-Kitarović pogriješila kad se nedavno u Zagrebu sastala s turskim predsjednikom Erdoğanom? Što taj sastanak znači za Hrvatsku?

Ne, to nipošto nije bila greška. Što se tiče značaja sastanka za Republiku Hrvatsku, dovoljno je spomenuti da je predsjednik Erdoğan došao u pratnji velikog broja gospodarstvenika, dakle s ciljem jačanja tursko-hrvatske gospodarske suradnje. Bio je to susret dviju istinski prijateljskih zemalja. Sjetimo se, u vezi

Raskid ugovora za izgradnju gruškog terminala neće naštetiti hrvatsko-turskim gospodarskim odnosima. Nisam stručnjak za gospodarstvo ali mi se ipak čini da ovakav tip obrata ne predstavlja izuzetak u poslovnom svijetu

toga, da je 6. veljače 1992. godine Republika Turska među prvim državama koje su priznale Republiku Hrvatsku.

Kakvi su poslovi počasne turske konzulice?

Očekivala sam više posla koji je u vezi s turskim turistima u Dubrovniku, međutim dosad sam imala samo jednu takvu priliku. Obveze su dosad bile uglavnom protokolarnog tipa, zanimljive su i ugodne.

Priznata ste dubrovačka turkofilijska, a u dubrovačkom arhivu je pohranjeno vrijedno osmansko arhivsko građivo. Koliko ste ga do danas obradili?

U arhiv sam počela dolaziti 1987. godine, prije skoro tri desetljeća, tako da mi je kroz ruke više puta prošao svaki od 15 tisuća osmanskih dokumenata. Slova najstarijega sačuvanog, iz 1458. godine, posuta su zlatnom prašinom koja se još uvijek drži. Prekrasni su dokumenti koji su ispisani tintom u bojama pa ih možete promatrati i kao umjetničku sliku. Ima jako malih dokumenata, mogu vam stati na dlan, a ima i jako velikih, dugih dva metra, tako da vam je za njihovo čitanje potreban skoro cijeli jedan stol arhivske čitaonice. Teme su vrlo različite. Recimo, od fermana sultana Sulejmana Veličanstvenog Dubrovčanima da je primio njihove vijesti o kršćanskom svijetu, do dozvole dubrovačkim poklisarima da u Istanbulu kupe vino bez plaćanja poreza. Istraživanje tih spisa ne može postati rutina, ne može vam dosaditi i ne možete ga se zasititi čak ni nakon trideset godina.

Iza neuspjelog pokušaja vojnog udara stoji teroristička organizacija Fethullaha Gülena, imama nastanjenoga u SAD-u, čija se mreža proširila ne samo jednim dijelom turske vojske, već i kroz više državnih i privatnih institucija, među kojima su i kulturne i obrazovne institucije

ZAJEDNIČKA POVJEST

Od harača do danas

Dubrovačka Republika je imala jedinstveni status u odnosu na Osmanlije, što je čista potvrda i pohvala mudrosti i jedne i druge strane. Jer, bez obzira što su Osmanlijama plaćali harač, Dubrovčani su zadržali slobodu. 'Dubrovnik ostaje u svojoj slobodi' – upisao je sultan u osmansko-dubrovački međudržavni ugovor. S današnje točke gledišta, Dubrovnik je pravi kuriozitet u povijesti Osmanskog Carstva. Ili, jezikom turističkih radnika rečeno, taj kuriozitet je dubrovački brand. Zanimljiv je turistima općenito, a posebno je privlačan onima iz Turske, jednako i turskim poslovnim ljudima, jer se radi o našoj zajedničkoj povijesti.